

Heffen in het Parochieblad 2008

Dit is de chronologische weergave van de korte stukjes die over Heffen verschenen zijn in het Parochieblad. Ze zijn bijna allemaal gebaseerd op historische documenten, maar hebben zeker niet de pretentie om de absolute historische waarheid weer te geven.

(Huib Crauwels)

NOG KERKSTOELEN

Destijds werd het innen van het stoelgeld verpacht. De regels voor de verpachting werden opgesteld door de kerkraad en de burgemeester. Op 29 oktober 1839 wordt de verpachting voor 14 maanden en dit tot 30 december 1940. Het kerkbestuur verplicht zich "het getal van 150 stoelen in de kerk aan te houden" (nu zijn er 300 stoelen in de kerk). Als er meer stoelen zouden nodig zijn dan zal de pachter daarvoor bijbetalen.

De pachter mag per stoel 2 centiemen vragen, maar dit enkel op zondagen, heiligdagen, eerste maandagen van de maand en de maandag en dinsdag van de kermis, Allerzielen en in alle lijkdiensten.

Pacht

De verpachting gebeurt in franks en per jaar en alle maanden zal de pachter een twaalfde van de pachtsom betalen in handen van den tesorier van de kerk. Hij zal de stoelen in de kerk schikken zoals bepaald door de pastoor. De pacht wordt toevertrouwd aan landbouwer Carolus De Peuter in huwelijk met Maria Catharina Jacobs voor een bedrag van vierhonderd vijftien frank.

JONGE DOCHTERS

In 1848 stonden 17 namen op de lijst van jonge vrouwen die deel uitmaakten van de "Congregatie opgericht in Calfort onder de titel van Onbevleete Ontvangenis van Maria. Tien jaar later telt de Congregatie van de jonge dochters in Heffen al 40 leden.

CHIRO ANNO 1949

Chiro-Heffen is volgend jaar 60.

De eerste vergaderingen beperkten zich tot donderdagnamiddag, de enige vrije schoolnamiddag toen.

Het programma bestond uit niets dan voetballen en dat was de basis waarop E.H. Bruggeman, de toenmalige onderpastoor, begonnen is.

Uit die troep voetballisten heeft hij er dan enkele uitgekozen om daarmee een chirogroep te beginnen.

Er bestond in Heffen eveneens nog een scoutsbeweging, met de "wolfjes", wat wel veel rivaliteit teweegbracht met de opkomende chirogroep.

Andere spelen

Spoedig echter werd het voetballen vervangen door andere spelen en activiteiten, er kwamen uniformen aan te pas, er werden enkele liedjes geleerd, er werd geleerd te marcheren.

Gevolg, heel wat mensen in Heffen, wanneer er zingend door de straten werd gemarcheerd, riepen de chirojongens na met "Hitlerjeugd". De oorlog lag immers nog niet zo ver achter de rug.

Als vaste datum voor het ontstaan weten we dat het eerste officiële aansluitingsformulier naar Kipdorp Antwerpen verstuurd, dateerde van 17 november 1949.

In het begin werd er vooral de nadruk gelegd op het "katholieke" van de chiro-beweging. - de naam zelf Chiro = Chi en ro twee letters van het Griekse alfabet en tevens de twee eerste letters van Christus. - elke zondag na de openingsformatie ging gans de groep naar het "Lof".

FEEST VAN DE 100 -JARIGE

Op woensdag 2 januari organiseerden de burens samen met het buurtcomité "Over de Baan" en de familie het feest van de 100-jarige Nieter Peeters. Ze had de dagen voordien niet zo echt goed geslapen, want "al dat gedoe" rond haar verjaardag vond ze toch wel wat overdreven. De dag zelf was ze in ieder geval uitgeslapen en bijzonder goed bij de pinken. Ze werd eerst in Heffen rondgereden en dan naar het feest gebracht in de parochiezaal.

Toespraken

Et eten smaakte haar en ze was blij met de aanwezige gasten: de oude en de nieuwe postbode, de bakker die al 60 jaar brood brengt, de burens, haar broer van 93jaar en de familie. Er mocht dan tijdens de toespraken veel verteld worden over haar verleden, ze kwam meermaals en uitvoerig tussenbeide om de spreker op fouten te wijzen, om commentaar te geven en aan te vullen. Het is niet omdat ze 100 is, dat ze niet meer zou weten wat er in de 99 jaar voordien gebeurd is. Dat ondervond ook de Mechelse Schepen Rita Janssens, die haar in naam van het stadsbestuur, proficiat kwam wensen. Zo'n kwieke 100-jarige, die haar bovendien zei dat ze niet op een stuk taart moest zien, had ze nog niet ontmoet.

KOSTERHUIS

In 1760 wordt in Heffen het kosterhuis heropgebouwd. Op 21 augustus wordt aan J. Huybregdts

2 gulden en 15stuivers betaald voor "enig cijferwerk tot heropbouwen van't costerhuys binnen de parochie van Heffen." Egidius Van Thilt doet het vervoer en krijgt voor "peirds

vragten" 10 gulden. Hij gaat met paard en kar naar Mechelen voor 2 vrachten planken en enkele kepers, 2 vrachten kalk en 3 vrachten pannen met 4 paarden.

Hout

Het hout komt van Pieter Corluy en hij levert 4 eiken bomen, 7 eiken ribben (voor de prijs van zes oorden en een negenm ann eken per voet) en 4 bussels latten. Bijna de helft van zijn rekening is voor bier geleverd aan de arbeiders. Guiliam Somers is de schrijnwerker van dienst en hij werkt in april mei en juli tegen 18 stuivers per per dag. Het zaagwerk wordt tegen dezelfde vergoeding gedaan door Jacobus Grijs en Anthoon Van Aken.

Verf

Er is ook een rekening voor de levering van 2 stopen gele en 2 stopen asgrauwe verf. Uit de rekening van de weduwe De Cock, die ook hout geleverd heeft, blijkt dat Wauter Feijens het "Costerhuys" betrok. Voor de bouw waren 13000 careel (vierkante) stenen, 1000 klompen, 500 rabatstenen en 2000 "borneput" stenen nodig. Joannes Taverniers levert en plaatst 4 ramen voor 8 gulden en 4 stuivers.

DOSSIERS AFGEVEN

Onder de Franse overheersing moesten alle registers en documenten overgedragen worden aan de burgerlijke overheid. In 1797 wordt de inventaris opgemaakt van de geschriften die onder het toezicht komen van de "citoyen" genaamd de "eerbiedwaardige burgemeester" van onze gemeente.

1. De geboorteregisters van Heffen en Heindonk vanaf 1 maart 1397 tot 23 augustus 1797.
2. De huwelijksregisters van 13 september 1664 tot 19 september 1797.
3. De overlijdens van 29 juli 1652 tot 16 september 1797.
4. De boekhouding van André Peulders, ontvanger van de belastingen.
5. Het kadaster van de grondbelasting, met aanduiding van de wijzigingen in het aantal deuren en vensters. De Fransen voerden een belasting in op het aantal vensters en deuren. Ze gingen ervan uit dat wie rijker was ook meer vensters en deuren in zijn huis zou hebben.

KERKGESCHIEDENIS

Als in 1302 de slag der gulden sporen wordt uitgevochten is er in de geschriften al sprake van een zekere "Jan, parochiaan van Heffene". In 1347 worden schutters betaald om de kerk van Heffen te beschermen en in 1432 krijgt Jan de Leppen een boete opgelegd voor "een misdadig begaan in de kerk van Heffene". In 1760 wordt er door de burgemeester en de gezwoorene een aanvraag ingediend tot herstel van de horloge. " De horlogerie van het dorp vertoont enkele mankementen" en kan dus "niet dienen tot gerief van de gemeente."

BLOKHUIS

Reeds in de 14de eeuw is er sprake van een houten blokhuis aan de brug van Heffen. Rond 1480 schrijft Rombout Gootens: " Tot het dorp van Heffen, drie kwartieren naar de zuidzijde van de stad Mechelen, neffens de rivier de Zenne is ook een sterk gebouw met schietgaten, gebouwd tot bescherming van de nevenstaande sluis."

Op 30 april 1747 brand het schaliedak en alle het houtwerk van het blokhuis af. Later wordt het nog verhuurd aan Petrus De Bruyn, maar op 2 maart 1818 gaat men om twee uur na de middag over tot de openbare verkoop van een grote partij steengruis, witte gekapte stenen, pieken, beitels en ijzer "voortkomende van het Fort of toren aan de brug".

HEFFEN EN HEINDONK

Op verzoek van Commissaris Schippers van het kanton Willebroek meldt A. Ceuppens, pastoor van Heffen en Heindonk, dat er in Heffen een broederschap bestaat van gedurige aanbidding en in de kapel van Heindonk een broederschap van de H. Lucia, maar dat daaraan geen enkel financieel voordeel verbonden is. Hij zegt verder dat er tussen september 1795 en september 1796 "op Heffen en Heindonk 37 kinders geboren zijn, waaronder 21 van het mans geslacht en 16 van vrouw geslacht. In den voormelden tijd zijn 27 mensen gestorven, 13 van mans en 14 van vrouw geslacht." Tenslotte werden in die periode 10 huwelijken ingezegend.

KLOKKEN (1)

Sinds de Tweede Wereldoorlog en tot in 1973 zijn de klokken van Heffen rond Pasen behoorlijk stil gebleven. Tijdens de bezetting werden op bevel van de Duitse overheid, twee klokken weggenomen, wegend 840 kg en 548 kg. De vervanging van de klokken in het kader van de wederopbouw en de vergoeding wegens oorlogsschade werd door de ministeries van Openbare Werken en Justitie begin 1973 definitief goedgekeurd.

Het is de klokkengieterij J. Sergeys uit Leuven die de klokken mag leveren en daarvoor een offerte heeft ingediend voor 385.795 frank BTW inbegrepen. Er zullen twee klokken geleverd worden inbegrepen luidassen met wielen en kogellagers en galmborden.

Klokkengieter

De klokkengieter zegt in een brief aan de Kerkfabriek dat hij zich "een dezer dagen zal veroorloven eens in de toren te klimmen om de neventonen van de bestaande klok te analyseren." De overheid wil wel dat de nieuwe klokken precies evenveel zouden wegen als de oude, maar Sergeys wijst erop dat hij misschien zal verplicht zijn andere gewichten en akkoorden voor te stellen "om een harmonieus geluid te kunnen leveren"

Begin april 1973 is zijn besluit: "Na grondige bestudering der neventonen van de bestaande klok heb ik een schoon klokkenakkoord gevonden namelijk: mi-la-si, of getransponeerd: do-

fa-sol." Hij voegt eraan toe dat de kosten hiervoor niet veel hoger zullen liggen dan het bedrag van de officiële aanbesteding. "In realiteit zullen de klokken na stemmen lichter worden dan voorgesteld."

Er zullen twee klokken gegoten worden met de tonen "mi" en "si", eentje van 1030 kg en één van 330 kg.

KLOKKEN (2)

Al in februari 1948 was officieel vastgesteld dat de twee klokken die de Duitsers uit de toren hadden weggenomen, niet teruggevonden waren en dat er tot vervanging moest worden overgegaan. In november 1949 werd door de klokkengieterij Michiels uit Doornik een eerste bestek opgemaakt voor nieuwe klokken. De waarde van de verdwenen klokken werd geschat op 36.088 frank of 26 frank per kilogram (prijzen van 1938). In 1949 was de prijs al 70 frank per kilogram en met plaatsingskosten inbegrepen kwam men uit op 108.360 fr. Een maand na ontvangst van de offerte besluit de kerkraad van Heffen om een officieel dossier in te dienen en subsidies te vragen.

23 jaar later

Eind 1972 valt dan de later goedgekeurde offerte binnen. Het brons van de klokken kost ondertussen 185 frank per kilogram en met alle bij- en nevenwerken is de offerte gestegen tot 394.489 frank.

Naam

Alle klokken hebben een opschrift en klokkengieter Sergeys wil weten welke tekst er op de nieuwe klokken moet staan. Ter vergelijking wordt de tekst voorgelegd op de oude klokken, die eind 18de eeuw in de toren werden geplaatst.

Grote klok. Grootste buitendoormeter: 1,13 m.

"Ik sChenk aManDus aLLen Lof en kLank. DaVID roeLans heeft Deze CLoCk gegooten." Den eerwaardigen heer adrianus Ceuppens pastor in Heffen en den eerwaarden van Saet onderpastor. Egydius van de voorde peter ende Maria Peeters meter. Petrus Peeters, Antonius Bernaerts, Robertus Andreas Peulders, kerkmeesters."

Middelgrote klok. Grootste doorsnede: 1.02 m.

"Marla tot u Dank noch aLLen Lof en kLank. K ben kLoCk egooten Door DaVID roeLans Const"

Josephus verschueren peter en anna maria Fierens Meter. (Verder zelfde tekst als op grote klok.)

Kleine klok. Grootste doormeter 87 cm. (niet weggenomen).

"Lof heYlig sebastlaen gLorl Die noCh Martelaer. Met DaVID roeLans hanD ten VoL ben In Den stand. R.A. Peulders peter en Isabella van Paesschen meter."

KLOKKEN (Slot)

Het indienen van het dossier, de opvolging van de offertes en de aanbesteding gebeurt nog onder pastoor Huybrechts, die spijtig genoeg de inwijding van de klokken niet meer zal meemaken. Op 7 januari 1974 bevestigen de kerkmeesters in hun proces verbaal over de weging van de nieuwe klokken dat ze respectievelijk 113 en 95 cm doormeter hebben en 840 kg en 548 kg wegen. Een week later worden de klokken officieel in ontvangst genomen en noteert men in het verslag dat ze gans voldoening geven als gietstuk en schone klank. Ondertussen is er ook een dossier ingediend voor het vernieuwen van de wijzerplaat van het torenuurwerk evenals het elektrificeren van het uurwerk en de klokken. De werken worden

toegewezen aan de firma Clock-O-Matic in Herent voor de prijs van 132.500 frank zonder BTW.

Wijding

Pastoor Jos Valvekens mag op zaterdag 9 februari om 18 voorgaan in de eucharistieviering waarin ook de nieuwe klokken worden gewijd. Nadien is er een receptie op de pastorie. Eerst wordt de Mariaklok gewijd. De naamgeving is: "Maria is mijn naam" Meter is Lisa Rochtus en peter de toenmalige koste Frans Zeegers. "Amandus is mijn naam" is de tweede klok en krijgt Rosa Huys-De Smet als meter en Emiel de Smet als peter.

PASTOORS IN HEFFEN

1261: Godefridus de Saventinus.
1543: Hiëronimus Meynaerts.
1549: Antonius Ponsaert.
1622: Peter Van de Velde.
1640: Bartholomeus Winnius.
1640: Jacobus Ingels.
1655: Jacobus Beguinier.
1695: Nicolaus Van Dionant.
1698: Franciscus De Rauw.
1724: Mathias Lintermans.
1753 : Joannes Franciscus De Cocq.
1778 : Henricus Van de Perre.
1807 : Joannes Cornelius Bayens.
1827: Fredericus Claessens.
1848: Joannes Aerts.
1873: Joannes Jaspers.
1888 : Cornelius Goossens.
1939 : Pierre Van Heybeek.
1944: Frans Boutmans.
1959: Jozelf Huybrechts.
1973: Jos Valvekens.

DOODSBEELDEKENS

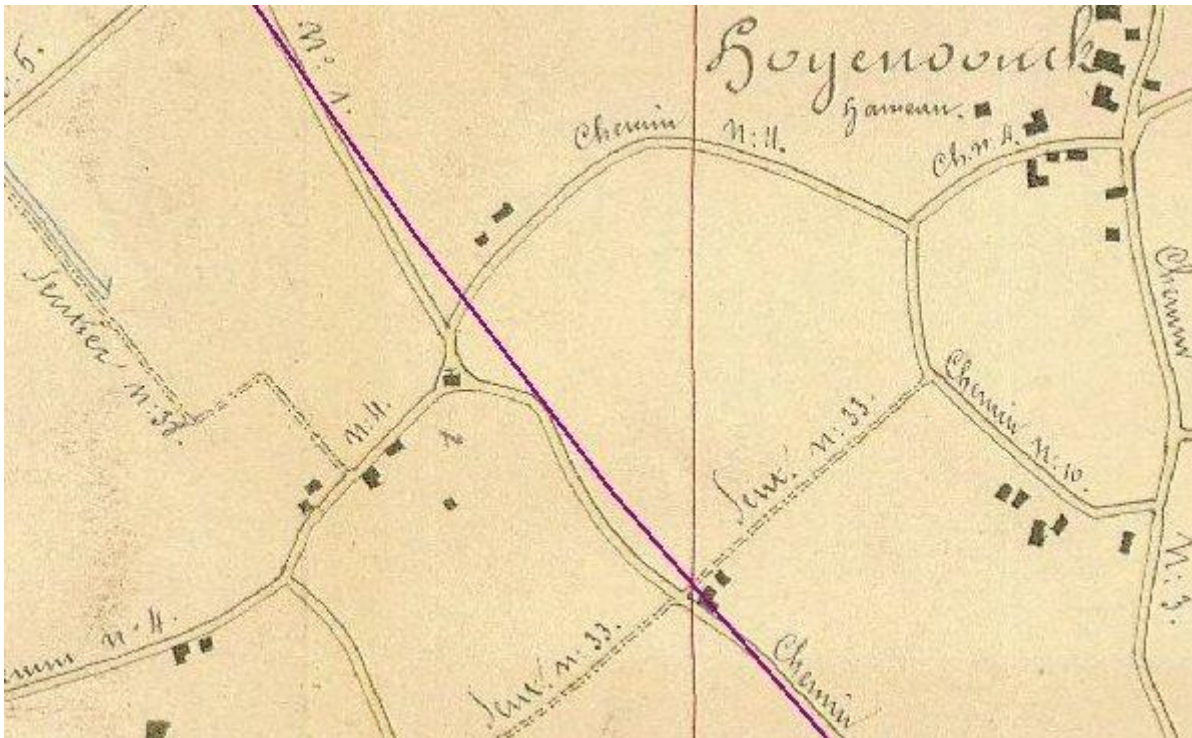
Op 27 januari betaalt onderpastoor Goossens een factuur van het Bureel en Drukkerij van het Mechels Bericht uit de Nieuwe Beggaardenstraat voor de levering van doodsbeeldekens. Ze leverden 500 beeldekens tegen 7 fr. per 100 en 800 doodsprentjes tegen 5 fr. per 100.

KAPEL TEN DOORN

Volgens een artikel van Abbé Maho is Maria rond 1595 verschenen aan een arme godvruchtige boer. De beeltenis van Maria verscheen als een hel verlicht in een doornenstruik, die volgens de overlevering sindsdien altijd bleef bloeien. In 1599 heeft men van de verschijning een houten beeld gemaakt dat in de boom werd opgehangen. Later kwam er een kapel en die in 1643 werd vervangen door een groter gebouw zoals we het nu kennen.

De kapel lag op de kruising van de Steenweg op Heindonk en de Kapelstraat/Grote Mierenstraat. De Steenweg op Heindonk werd later rechtgetrokken, zodat het domein aan de kapel, in 1910 gekocht door Gustave Verschuieren, kon uitgebreid worden. Gustave

Verschuieren en zijn zuster Emma hadden een grote devotie voor Onze-Lieve-Vrouw Ten Doorn. Volgens pastoor Van Heybeeck waren ze grote weldoeners en hebben ze de ganse kapel hersteld.

CHIROGESCHIEDENIS

1970 zouden we wel als het drukste chirojaar tot nog toe mogen bestempelen. Gans het jaar stond immers in het teken van 20 jaar Chiro. Reeds rond Nieuwjaar werd gestart met de voorbereiding van dit groots chirofeest. Zo werd er reeds contact opgenomen met oud-leiders en ouders en werden er reeds drie comités in het leven geroepen : Jeugddag, materialen en een kommissie volksdag die de onvergetelijke "Cash 20.000" diende uit te werken. Alhoewel alle activiteiten slechts in september zouden plaatsvinden vond iedereen het toch wel nodig van zo snel mogelijk met de voorbereiding te starten.

Cash 20.000.

Het 20-jarig bestaan was een echte vermageringskuur voor leiders en oud-leiders. Het zou werkelijk onmogelijk zijn een totaal te maken van alle uren die deze viering in beslag heeft genomen. Het resultaat van dit harde zwoegen zal wellicht alle Heffenaren nog vers in het geheugen liggen. Immers, tijdens deze onvergetelijke septembermaand kwam iedereen aan zijn trekken. De jeugd kreeg een zonnige jeugddag voor gans het gewest te verwerken, met daarnaast ook een teken- en ballonwedstrijd. De Heffense bevolking nam het tegen elkaar op bij de "Cash 20.000" en het geheel werd als slot bekroond met het Jubileumbal in het Alpenhof. Het loont wel de moeite om al deze vieringen iets meer in detail te bekijken. De eerste in de reeks werd die onvergetelijke "Cash 20.000" van 13 september.

Ons aller dorp werd in 4 groepen verdeeld die het tegen elkaar opnamen. Reeds weken op voorhand zagen we de diverse deelnemers onverdroten oefenen. In welke streek zich de grootste "krakken" bevonden kunt U gemakkelijk afleiden uit de volgende einduitslag :

1. Buffalo's (Kapitein Frans Jacobs) 22 punten.
2. Kaashoek (Kapitein Gilbert Vincke) 17 punten.

3.Hooiendonk (Kapitein August Verschueren) 16 punten.

4.Zenneboys (Kapitein Jan Van Moer) 16 punten.

Jeugddag

Diezelfde dag was er ook nog een ballon- en tekenwedstrijd. Vooral de tekenwedstrijd kende een enorm succes. De feestvreugde werd uitgebreid tot alle dorpen in het omliggende, immers de Jeugddag gold voor het ganse gewest. Het geheel werd geopend met een openluchtmis waarna er voor elke afdeling activiteiten waren gepland.

Even een greep uit het overvol programma:

Speelclub : tekenwedstrijd;

Rakkers : dorpsspel-keuzeruimte.

Toppers : rally te voet.

Kerels : tijdrijden, fotospel, tarzanomloop, duikelen met bulten ...

Aspiranten : atletiek

Bij elk feest hoort natuurlijk een bal en voor deze "Jubileumnacht" was het Alpenhof veel te klein. De ganse feestvreugde werd begeleid door het orkest van Marcel Sterckx.

De ganse viering werd besloten met een bekroningsavond begin november. De oud-leiders, leiders, oud-proosten, oud-keukenpieten en het gemeentebestuur was hierop uitgenodigd. Het werd een weerzien voor velen die actief aan de uitbouw van de Heffense Chiro hadden meegewerkt en de dia's die de chiro door de jaren heen voorstelde deed velen onder hen het hart nog wat sneller slaan.

KVLV-HEFFEN 85

Het Katholiek Vormingswerk van Landelijke Vrouwen bestaat dit jaar in Heffen 85 jaar. De stichtingsvergadering was op 25 maart 1923 en enkele maanden telt men reeds 75 leden.

Op 6 mei wordt al meteen gefeest is er ook een voordracht over ziekenverpleging. De spreekster geeft volgende aanbevelingen:

Kamer van de zieke: Goed reinigen met natte doeken, goed verluchten en verlichten, geen trek, tamelijk verwarmd.

De zieke: Laat hem rusten en slapen. Tenzij nodig weinig en korte bezoeken. Raad van de geneesheer wel volgen.

Matras: Best van wol en paardenhaar, geen pluimenbed of ook in nood een strooizak.

“De zieke moet ook gewassen worden met warm water, goed afdrogen, de haren verzorgen.

Op tijd berechten. Dit is een troost voor allen, ook voor de zieke. De ziekenverzorging met liefde en zedigheid volbracht is een groot werk van naastenliefde.”

Lessen

In de eerste jaren van hun bestaan werden veel praktische lessen georganiseerd. Zo vermeldt het kasboek van 1924 de kosten voor “snij- en nailessen lessen” waaronder 24 latten van 35 cm., 60 bladen papier en 24 rekentafels. Dezelfde lessen worden ook de daaropvolgende jaren georganiseerd en er wordt koffie en “bitter” geschonken. In 1929 wordt de aankoop van 2 kookboekjes genoteerd. De eerste 50 koffiekoeken worden in 1935 bij het Volksbelang besteld. In die tijd werd er ook nog veel gezongen, want elk jaar wordt het aantal zangboekjes aangevuld.

Andere lessen en voordrachten

- het familieleven en de opvoeding van de kinderen.

- de voeding van de melkkoe.

- besmettelijke ziekten.

- veeverbetering.

- breiwerk.
- lessen moeder en kinderverpleging.
- de opvoeding van het kind tussen 1 en 5 jaar.
- bereiding van vakenvlees.
- raadgevingen over kleding.
- beleefdheid met beleefdheidsboekjes;

Boerinnenbond

50 jaar lang was de Boerinnenbond traag geëvolueerd, van een echte boerinnenbond naar een organisatie van landelijke vrouwen. In 1961, bij de viering van het vijftigjarig bestaan bereikte de Boerinnenbond een eerste hoogtepunt met 139.000 leden en 1.170 afdelingen. Bij het 60-jarig bestaan in 1971 werd de naam van de vereniging omgevormd tot Katholiek Vormingswerk voor Landelijke Vrouwen, in 1975 gewijzigd tot Katholiek Vormingswerk van Landelijke Vrouwen.

In Leuven zelf werden steeds meer aspecten van de werking aan specialisten toevertrouwd. Al deze hervormingen hadden tastbare resultaten: tussen 1975 en 1985 won KVLV nog ruim 25.000 leden bij.

In 1963 bij het 40-jarig bestaan werden 55 leden gefotografeerd voor de kerk, samen met de bestuursleden van de Boerenbond. In het midden de toenmalige pastoor Huybrechts.

OORLOGSSCHADE

Op 25 oktober 1944 maakt Bouwmeester Jos Schaerlaken uit de Overwinningsstraat te Willebroek een "proces verbaal van vaststelling en raming van oorlogsschade met staat van opmeting en bestek." Het is de aangifte van oorlogsschade geleden gedurende de jongste krijgsverrichtingen die begonnen op 10 mei 1940. De kerk van Heffen werd beschadigd door het doen springen van een voetbrug over de Zenne op 17 mei 1940. Er is schade aan het dak, de grote poort, de bezetting van plafond en muren van de kerk, het hoogkoor, de sacristie van de priesters en die van de misdienaars. De architect maakt een bestek op van 139.233,10 frank op waarvan bijna de helft voor de glasramen. 11 glasramen werden vernietigd, 2 zwaar beschadigd en 4 licht beschadigd en gedeeltelijk ingedrukt.

1944

De Sint-Amanduskerk werd een tweede maal geteisterd door de ontploffing van een vliegende bom, gevallen op 23 oktober 1944 in de Hooiendonkstraat. De schade die hierdoor veroorzaakt wordt begroot op 15.345 frank, waarvan weer een gedeelte voor de verdere

beschadiging van de glasramen en ook nog voor het gedeeltelijk vernieuwen van de metsrij van de zijgevel.

BELETSELEN HUWELIJK ANNO 1717

In 1717 verschijnt er een vouwblaadje over de “beletselen voor een huwelijk”. In de inleiding wordt geschreven: “Door huwelijken die men onvoorzichtelijk aangaat vallen er zoveel misbruiken, ongerustigheden en verwarringen van Conscientie, dat het van het allergrootste belang is, dat de gelovigen, ook de onnozelen vrouwen en dochters, enige algemene kennis hebben om niet verleid te worden. Daarom gebied het tweede Concilie der Provincie van Mechelen de pastoors de beletselen van het huwelijk aan het volk in hun sermoenen somtijds te verkondigen.”

Beletselen

“De bijzonderste zijn: 1. De doling, als men mist in de persoon die men trouwt menende een ander te trouwen; gelijk Jacob miste in Lia, menende te trouwen met Rachel. 2. Plechtige gelofte van zuiverheid in een klooster. 3. Verwantschap tot in de vierde trap en geestelijke verwantschap dat de persoon die doopt, peters en meters in het doopsel en het vormsel wat belet met het kind of zijne ouders te trouwen. 4. Misdaad. Het is een beletsel te trouwen tussen zij die overspel bedrijven, met de belofte van te trouwen, of met doodslag der wederpartij, ook zonder overspel tussen die welke de dood teweeg brengen der wederpartij van één hunner beide. 5. Verscheidenheid van religie, dit is tussen een gedoopte persoon en een ongedoopte. 6. Geweld, dat men iemand ongerechtvaardigd aandoet om hem tot een huwelijk te dwingen. 7. De grote gelofte. 8. Den huwelijksband, als men nu al getrouwd is. 9. Eerbaarheid, dat is als men met een persoon ondertrouw is of geweest is, kan men niet rouwen met haar vader of moeder, zuster of broeder. 10. Bestaensel, door het huwelijk, dat een weduenaar of weduwe belet te trouwen met een bloedverwant tot den vierden trap. Ook bestaensel door onzuiverheid, dat belet te trouwen met bloedvrienden der medeplichtigen tot in den tweeden trap. 11. Heilelijkheid, dat is als men niet trouwt voor de pastoor van de woning van de ene partij of een andere priester van den pastoor of bisschop last hebbende, en ten minste twee getuigen. 12. Roving, die een persoon tegen haar dank wegneemt, kan met die niet trouwen zolang zolang zij niet op een vrije plaats gesteld is.”

Ongeldig

“ Het huwelijk met een van deze beletselen is van nul en generlei waarde. Daar zijn er andere, die het trouwen enkel ongeoorloofd maken: het verbod van de Kerk op bepaalde tijden en met zekere personen.

BELETSELEN HUWELIJK ANNO 1717 (slot)

Vorige week publiceerden we de tekst van het vouwblaadje uit mei 1717 met een algemene beschrijving van de beletselen voor een huwelijk. Zoals toen gebruikelijk was, werden de algemene richtlijnen ook nog eens verklaard in vraag en antwoord.

Hoeveel dergelijke beletselen des huwelijks zijn er?

Tweeërlei, de ene maken het van geen waarde en de andere maken het maar ongeoorloofd. Welke maken het van geen waarde?

1. Doling (dwaling). 2. Gelofte. 3. Verwantschap. 4. Misdaad. 5. Verscheidene religie. 6. Geweld. 7. Wijding. 8. Band van het huwelijk. 9. Eerbaarheid. 10. Bestaensel (huwen van weduenaar of weduwe met bloedvrienden van de tegenpartij). 11. Heimelijkheid. 12. Roving (ontvoering).

Waarom is doling een beletsel?

Omdat er geen toestemming is, iets wat de Wet der Natuur vereist voor een huwelijk.
Waarom is de plechtige gelofte van zuiverheid een beletsel?
Omdat zij een geestelijk huwelijk met Jezus en een vaste staat maakt.

Andere religie

Waarom verscheidene religie?

Omdat het huwelijk een sacrament is, tot hetwelk een ongedoopte onbekwaam is.
Is het huwelijk ook van geen waarde met een gedoopte van een andere religie?
Nee; doch het is ongeoorloofd.

Waarom is het ongeoorloofd?

Om het perikel van verkeert te worden. Salomon met al zijn wijsheid is door de vrouwen in afgoderij gevallen.

Waarom nog?

Om het perikel van het geloof van de kinderen, van de ontstichting van de huisgenoten, van gedurige onrust in de familie.

Wat behoren wij aan te merken die zoeken te trouwen met een persoon van een andere religie?

Dat God zijn volk zeer scherp verboden had een verbond te maken met die uit het land van Kanaän.

Waarom de band des huwelijks?

Omdat niemand met twee personen kan getrouwd zijn.

Ongeoorloofd

Waarom de grote wijding?

Omdat de geestelijke uitsluitend met goddelijke zaken kan bezig zijn.

Wat tijd verbiedt de Kerk te trouwen?

Van de eerste zondag van de Advent tot Driekoningen en van Asdag tot beloken Pasen inbegrepen.

Wat maakt het huwelijk ongeoorloofd?

Trouwen in de verboden tijd van het jaar, de enkele belofte van gedurige zuiverheid, ondertouw met een ander enz...

Hoe horen zij te trouwen die dispensatie hebben gekregen?

Zonder pracht en bruiloft, met hun te "voegen", zoveel mogelijk naar de geest van de Kerk.

OORLOGSSCHADE

De oorlogsschade aan de kerk is groot en het herstel verloopt moeizaam door een gebrek aan financiële middelen. In 1952 is het herstel nog niet opgeschoten en de toenmalige pastoor Boutmans vraagt aan zijn oversten in het bisdom of hij de omhaling van Domus Dei niet mag gebruiken voor het herstel van de eigen kerk. Het zou een extra stimulans zijn en hij is ervan overtuigd dat het veel geld zou opbrengen. Hij wijst er ook op dat de parochianen niet goed begrijpen dat zij geld moeten geven voor andere kerken, terwijl ze het nodig hebben voor hun eigen kerk.

Het antwoord wordt telefonisch meegedeeld. Er kan niet afgeweken worden van de algemene regel. De opbrengst van de omhaling mag niet in Heffen blijven.

Dorpspolitiek

De pastoor trekt in 1952 ook naar het Gemeentekrediet in Brussel om er een lening te vragen, gewaarborgd door de gemeente, voor het herstel van de oorlogsschade. De burgemeester is het initiatief gunstig gezind, maar toch wordt de lening door het Gemeentekrediet geweigerd omdat:

- de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen (10 oktober 1952) onzeker is.
- het nog maanden kan duren voor het dossier administratief in orde zou zijn.
- de plaatselijke toestanden en in het bijzonder de "hevige dorpspolitiek".

De pastoor wendt zich ook tot het bisdom en op 10 augustus 1953 laat hij weten dat de financiering nog altijd niet is opgelost en vraagt een lening van 400.000 frank. Dat verzoek wordt op 16 augustus ingewilligd.

RESTAURATIE KAPEL TEN DOORN

De Kerkraad van Sint-Amandus kreeg volgende nota van de stad Mechelen:

Hierbij een overzicht van de werken die de stad voorziet aan de kapel OLV ten Doorn.

Het interieur van de kapel is met haar barokke altaar, mogelijks 16de-eeuws Mariabeeldje en empire glaswand bijzonder waardevol. Ook de muren en gewelven zouden vroeger beschilderd geweest zijn. In een meer recent verleden werden ze echter bekleed met asbesthoudende platen. Deze beplating werd geschilderd. De heer Maarten Van den Mooter, bouwhistoricus, van de dienst Monumentenzorg heeft een bouwhistorische nota opgemaakt van de kapel.

Onderhouds- en restauratiewerken

De stad voorziet zowel de onderhoudswerken van het exterieur (2009) als de restauratiewerken van het interieur (ca.2010).

Om het interieur op een verantwoorde manier te kunnen restaureren moet er eerst een beperkt onderzoek gebeuren naar de afwerking van de muren, het gewelf, het altaar en de scheidingswand. Voor dit onderzoek kan plaatshebben, dienen de platen tegen de wanden van de kapel te worden weggehaald.

De dienst monumentenzorg vraagt eerstdaags een onderhoudspremie aan voor het weghalen van de asbesthoudende platen. Na de toekenning van de premie (vermoedelijk januari 2009), kunnen de werken worden uitgevoerd. Aansluitend hierop voorziet de dienst monumentenzorg de aanvraag voor een premie voor het onderzoek van het interieur en de onderhoudswerken aan het exterieur.

Van zodra de platen zijn verwijderd en de premie is toegekend kan het onderzoek van het interieur beginnen (vermoedelijk midden 2009). Vervolgens wordt een restauratiepremie aangevraagd.

De eigenlijke interieurwerken zullen vermoedelijk eind 2010/begin 2011 in uitvoering gaan. Wij hopen U hiermee aan te tonen dat de stad Mechelen het waardevolle karakter van de kapel ten volle erkent en al een reeks stappen heeft ondernomen om de kapel terug in zijn ere te herstellen.

Wij zullen U tijdig op de hoogte stellen van precieze uitvoeringsdata."

HEFFEN.-Kapel.

GELD VOOR DE OORLOG

In 1799 wordt op vraag van het bisdom door de toenmalige pastoor Ceuppens 600 gulden onder vorm van een lening gestort voor het financieren van de oorlog van Keizer Frans II van het huis Habsburg en laatste keizer van het Heilig Roomse Rijk tegen de Franse Libertijnen" die onze vrijheid en godsdienst bedreigen".

GOEDE EN SLECHTE GEESTEN

In 1748 wordt in de documenten van de parochie van Heffen een verslag opgenomen over de perikelen met een zieke koe die zou bezeten zijn door 2 goede en 3 slechte geesten. Om de slechte geesten te verdrijven worden twee missen besteld in Hanswijck, gaat men 3 keer naar het kapelleke van Nekkerspoel, enkele keren naar de kapel van Sint-Rombout en 8 keer naar de kapel Ten Doorn. Verder wordt er ook melding gemaakt van een "beiweg" door een manspersoon en een vrouwspersoon, het schenken van een roggebrood en wat geld.

PAROCHIE 1961

In het verslag aan het bisdom over de parochie Sint-Amandus in 1961 staat: "De parochie heeft een gezonde kern van boerenbevolking en hoveniers, die wel aangetast zijn door de geest van het Boerenfront" (*Het Boerenfront werd in 1937 opgericht in Heist-op-den-Berg als reactie van wat toen ervaren werd als het onvermogen van de Boerenbond om iets te doen aan de lage prijzen die de boeren kregen voor hun producten.*)

Verder noteert men: "De werkliedenbevolking wordt stilaan meer en meer aangegrepen door het socialisme." Er wordt melding gemaakt van het Soldatenblad en 265 abonnees op het parochieblad. De

KAJ zou 30 leden hebben, de Chiro 50 en VKAJ 12. (*De Vrouwelijke Kristene Arbeidersjeugd (VKAJ) werd in 1926 opgericht. Het duurde tot 1995 eer KAJ, VKAJ en Kajottersbeweging samensmolten in de ééngemaakte KAJ (met onderschrift 'Jongeren maken beweging').*)

VOLKSBIBLIOTHEEK

Op 1 oktober 1917 wordt het reglement goedgekeurd van de Volksbibliotheek van Heffen. "Boeken worden kosteloos uitgeleend aan al de inwoners van de gemeente die minstens 14 jaar oud zijn. Personen die aan een overgangbare ziekte lijden of in een huis wonen waar zulke ziekte heerst kunnen geen boeken bekomen."

De bibliotheek is in die jaren alle zondagen open tussen 1 september en 1 mei en om de veertien dagen buiten deze periode en dit telkens na de hoogmis tot half twaalf. In augustus gaat ze voor twee weken dicht "voor de herziening der boeken".

De boeken voor meerderjarige en ontwikkelde lezers worden aangeduid met een M. De andere boeken kunnen door iedereen ontleend worden.

Elke lezer kan maar één boek per week bekomen en krijgt slechts een ander als het vorig ontleende boek in goede staat is binnengebracht.

Aanbevelingen tot den lezer

Er worden een aantal aanbevelingen gedaan voor de lezers:

- Men moet lezen tot uitspanning en ontwikkeling van de geest, daarom neme men alleen goede, degelijke boeken waarin iets schoons te leren valt.
- Het luidop lezen in de familiekring is even nuttig als aangenaam en zeer aan te prijzen.
- Men zal trachten wel te verstaan wat men leest en daarom een weinig stil blijven bij op de mooiste en moeilijkste bladzijden.

- In het belang van de gezondheid draait men nooit de bladen om met een door speeksel nat gemaakte vinger!
- Het is sterk af te raden onder of aanstonds na het eten te lezen.
- Om de boeken goed te bewaren wordt aanbevolen de boeken niet op een kast of tafel te leggen waarop voorwerpen staan die de boeken kunnen bevleken. Leg de boeken na het lezen meteen in een kast of schuif. Het is niet toegelaten de laatst gelezen bladzijde met een vouw in de bovenhoek aan te duiden. Doe het met een stukje papier of een lintje.

HERSTEL KERKRAMEN

De kerkramen die gesneuveld zijn tijdens de tweede wereldoorlog worden jaren nadien vervangen. In de beuk rechts komen op basis van de tekeningen van kunstschilder Crespin de beeltenis van Isidorius. Antonius van Padua, de heilige Jozef, de heilige Bernardus en de heilige Catharina.

GLASRAMEN

De tekeningen voor de ramen zijn van Louis Charles Crespin (1892-1953) die daarvoor een vergoeding zou krijgen van 35.000 fr. Zijn ontwerp wordt door de kerkfabriek, onder leiding van Charles Convent, goedgekeurd op 1 juli 1951. Over de betaling van dat ereloon volgt jaren later nog een hele discussie met een zekere Maurice Hizette, die blijkbaar betrokken is bij de afwikkeling van de nalatenschap van Crespin.

De tekeningen voor zijn glasramen, andere tekeningen en schilderijen worden regelmatig te koop aangeboden op veilingen.

Aanbesteding

Omdat de financiering eindeloze vertraging oploopt, duurt het nog tot 30 maart 1965 voor de werken kunnen aanbesteed worden en worden de ramen hersteld en de nieuwe geplaatst vanaf 13 april 1966.

Vier firma's dienden een prijsofferte in. De uitvoering werd toegewezen aan Guy De Lodder uit Brugge voor de som van 470.285 frank. De prijs werd berekend per vierkante meter glasraam en dat was in totaal 17,94 m². De glazenier raakt op een bepaald ogenblik in financiële problemen en moet aandringen op zeer snelle betaling omdat het failliet. Het zal nog tot 1992 duren alvorens de door hem gestorte waarborg wordt vrijgegeven.

Guy de Lodder is geboren in 1931 en in 1963 neemt hij het atelier in de Baron Ruzettelaan in Brugge over van Frédéric Roderburg. Wanneer de zoon op dertigjarige leeftijd sterft aan keelkanker besluit de vader om het bedrijf stop te zetten en om zowel het atelier als de stock te verkopen.

Subsidie

Een en ander had te maken met de complexiteit van de afhandeling en betaling van de oorlogsschade.

Voor de plaatsing van nieuwe ramen en het herstel van de andere werd een staatstoelage voorzien van 430.600 frank. Het dossier komt in 1966 eerst terecht bij Le Crédit du Nord Belge en gaat ook naar de Caisse des dépôts et de consignation. Het zal tevens voorgelegd worden aan het Hoog Comié van Toezicht.

85 JAAR KVLV

De leden van KVLV – landelijke vrouwen - vieren zondag 7 december het 85-jarig bestaan van hun afdeling in Heffen. De "boerinnengilde" werd op nationaal vlak gesticht in 1911 en in Heffen op zondag 23 maart 1923. Daar waren toen 60 vrouwen aanwezig die werden

toegesproken door mevrouw Goemans van het centraal bestuur uit Leuven. De voordracht handelde over "De jonge dochter uit de Boerinnengilde in het huishouden". "De jonge dochter moet van jongs af aan door moeder tot het werk opgeleid worden. Zij moet voor de jongere kinderen een helpster, leermeesteres en bijzonder voor moeder een hulp en troost voor latere dagen zijn."

Lidgeld

Er worden die dag 52 leden opgeschreven op lijst A (huisgezinnen) en 11 op lijst B (jonge dochters). Het bestuur wordt bij geheime stemming gekozen en Vrouw Emiel Keuleers-Steemans is de eerste voorzitter, bijgestaan door Mej. Francisca De Saeger (schrijfster) en Mej. Octavie oms (kassierster).

De ledenbijdrage wordt vastgelegd op 4 frank voor lijst A en 2 frank voor lijst B. De vergadering sluit in goede stemming om 6 uur met een gebed.

Leden

Net zoals nu was het lidmaatschap toen ook al niet alleen voor vrouwen van landbouwers of tuiniers. " zij aanvaardt niet enkel de vrouwelijke leden der huisgezinnen aangesloten bij de parochiale boerengilde, maar tevens ook de andere vrouwen der parochie."

In de huishoudelijke verordening staat verder nog dat de dochters minstens 16 jaar moeten zijn en dat ereleden een lidgeld van 5 frank moeten betalen. De boerinnengilde vergadert 4 maal per jaar "in het lokaal genaamd Boerenbond in het dorp" en dit op zondagen na het lof. Het jaarlijks feest vindt plaats op de eerste zondag van mei. De kas van de gilde betaalt de onkosten van de jaarlijkse gildemis, het jaarlijks feestje (ofwel betaalt elk hiervoor het zijne), van de voordrachten en dergelijke.

Bij het overlijden van een gildezuster zal een gelezen mis opgedragen worden om 8 uur. In deze mis moet minstens één lid van elk huisgezin aanwezig zijn op straffe van een boete van 5 frank.

Vergaderingen

De Huishoudelijke Verordening bepaalt dat de vergaderingen geopend worden door de E.H. Proost (of de voorzitter) met een gebed, gevolgd door een geestelijke toespraak. Na lezing van het verslag, de mededelingen en de activiteiten is er een toneelstukje, zang of declamatie. Er wordt afgesloten met het Boerinnenlied en een gebed.

STOEMPERSHOEK

Bij koninklijk besluit van 5 augustus 1956 worden de 63 bewoners van Stoempershoek (aan het station Tisselt-Blaasveld) officieel overgedragen van de parochie Heffen naar de parochie Blaasveld. In de motivatie staat dat de parochianen van Stoempershoek, 1 to 1,5km verwijderd waren van de kerk van Blaasveld en 3 tot 4km van de kerk van Heffen. Blaasveld telde toen 2630 inwoners en Heffen 1500.

ONDERPASTOOR

Eveneens per koninklijk besluit werd in 1969 de functie van onderpastoor in Heffen afgeschaft. Op 28 maart 1837 was er officieel een staatswedde toegekend aan de plaats van onderpastoor in de hulpparochie van Heffen. In 1969 komt daaraan een einde door overdracht van de staatswedde naar "de tweede plaats van onderpastoor bij de hulpparochie Sint-Michiel te Keerbergen."

KADASTERKAART VAN HEFFEN

Philippe Christian Popp (1805 - 1879) heeft ook een kadasterkaart gemaakt van Heffen in de 19de eeuw. Hij werkte van 1842 tot zijn dood in 1879 aan de uitgave van de kadastrale kaarten van bijna alle Belgische gemeenten.

Popp werd geboren in Utrecht maar kwam, via Mons, uiteindelijk in Brugge terecht. Hij kon er aan de slag als controleur van het kadaster. In 1837 begon Popp er ook met de uitgave van de liberale Journal de Bruges, waarvan de redactie kort daarna bij zijn vrouw Caroline Boussart terecht kwam. Op zijn werk raakte Popp onder de indruk van de veelheid aan informatie die het kadaster bevatte.

Het kadaster stond sinds het begin van de negentiende eeuw in voor de verzameling van alle gegevens die nodig waren om de grondbelasting op een eerlijke manier te heffen. Daarvoor werden in alle gemeenten lijsten bijgehouden van de eigenaars van de plaatselijke gronden en huizen, met opsomming van hun onroerende bezittingen en de kwaliteit en waarde ervan.

Heffen

Op de kaart van Heffen staat in het dorp, tegenover de kerk het gebouw van een school ingetekend (aan de kant van de beenhouwer. De Kazernestraat loopt door tot aan de "Kapelle van Ten Doorn". De binnenweg langsheen het huis van het vroeger schoolhoofd van de jongensschool (tegenover 't Spieke) wordt in die tijd de Kruisweg genoemd. De Steenweg op Blasveld is dan nog de Steenweg van Dendermonden en zowel de Raeyenblokstraat als het Rapoepstraatje werden ingetekend.

